

Sygn. akt VI U 3175/12

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	St. sekr. sądowy Katarzyna Herman

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 marca 2013 r. w S.

sprawy M. F. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek odwołania M. F. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 25 października 2012 roku nr (...)

**I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje M. F. (1) prawo do emerytury pomostowej, poczynszty od 1 lipca 2012 roku;**

**II. stwierdza odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania prawidłowej decyzji w niniejszej sprawie.**

### UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 października 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., po rozpoznaniu wniosku z dnia 12 lipca 2012 r. odmówił ubezpieczonemu M. F. (1) prawa do emerytury pomostowej z uwagi na nieudowodnienie przez niego posiadania 25 lat ogólnego stażu ubezpieczeniowego.

Odwołaniem z dnia 5 listopada 2012 r. ubezpieczony zakwestionował powyższą decyzję. Podkreślił, że z dokumentów które posiada oraz które znajdują się w posiadaniu ZUS, wynika że legitymuje się ponad 25-letnim ogólnym okresem ubezpieczenia.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, z uzasadnieniem jak w zaskarżonej decyzji.

W piśmie procesowym z dnia 12 lutego 2013 r. ubezpieczony doprecyzował, że podlegał dobrowolnemu ubezpieczeniu społecznemu w okresie od 3 marca 1999 r. do 31 lipca 2002 r. oraz od 1 września 2006 r. do 8 listopada 2006 r., co łącznie z okresem zatrudnienia uwzględnionym przez ZUS daje 25 lat, 1 miesiąc i 15 dni okresu ubezpieczenia.

**Sąd ustalił następujący stan faktyczny:**

M. F. (1)urodził się w dniu (...)roku.

**Bezsporne.**

Wniosek o emeryturę pomostową złożył w organie rentowym w dniu 12 lipca 2012r. W jego dacie nie pozostawał (i nie pozostaje nadal) w stosunku pracy. Nie jest też członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Bezsporne, a nadto dowody:

- wniosek o emeryturę k. 1-2 plik II akt rentowych;
- oświadczenie z 12.07.2012 r. - k. 4 plik II akt rentowych.

Organ rentowy uznał za udowodniony przez ubezpieczonego okres składkowy i nieskładkowy wynoszący ogółem 24 lata, 11 miesięcy i 8 dni, w tym 15 lat, 6 miesięcy i 9 dni pracy w warunkach szczególnych (tj. wykonywania prac na statkach morskich w żegludze międzynarodowej w charakterze pracownika wpisanego na listę członków załogi tych statków).

Do stażu ubezpieczeniowego M. F. organ rentowy zaliczył okresy:

- studiów w Wyższej Szkole (...)od 1 sierpnia 1969 r. do 13 lipca 1971 r. oraz od 1 września 1971 r. do 17 marca 1974 r.,
- zatrudnienia w (...) w S. od 14 lipca 1971 r. do 31 sierpnia 1971r. oraz od 11 lipca 1974 r. do 23 października 1974 r., od 24 listopada 1974 r. do 5 stycznia 1975 r., od 15 stycznia 1975 r. do 14 listopada 1978 r., od 17 grudnia 1978r. do 24 września 1980 r., od 1 grudnia 1980 r. do 18 marca 1984 r., od 16 czerwca 1984 r. do 9 lipca 1989 r., od 14 sierpnia 1990 r. do 15 sierpnia 1991 r..

Ze stażu ubezpieczeniowego M. F. z tytułu zatrudnienia w (...) organ rentowy wyłączył okresy korzystania przez ubezpieczonego z urlopów bezpłatnych: od 24 października 1974 r. do 23 listopada 1974 r., od 6 stycznia 1975r. do 14 stycznia 1975 r., od 15 listopada 1978 r. do 16 grudnia 1978 r. od 25 września 1980 r. do 30 listopada 1980 r., od 19 marca 1984 r. do 15 czerwca 1984 r., od 10 lipca 1989 r. do 13 sierpnia 1990 r., od 16 sierpnia 1991 r. do 30 sierpnia 1992 r.

- zatrudnienia za granicą u pracodawcy zagranicznego za pośrednictwem (...) w S.: od 9 września 1991 r. do 21 listopada 1991 r., od 18 grudnia 1991 r. do 30 marca 1992 r., od 10 maja 1992 r. do 31 lipca 1992 r.. od 27 lutego 1993 r. do 31 maja 1993 r., od 2 sierpnia 1993 r. do 5 listopada 1993 r., od 28 grudnia 1993 r. do 31 marca 1994 r.,

- podlegania dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracy za granicą w okresie od 3 marca 1999 r. do 31 lipca 2002 r.

Bezsporne, a nadto dowody:

- świadectwa pracy - k. 6 plik II akt rentowych;
- raport z ustalenia uprawnień do świadczenia - k. 12, 18-20 plik II akt rentowych;
- karta przebiegu zatrudnienia - k. 14 plik II akt rentowych;
- informacja ZUS z 4.09.2002 r. - k. 7 plik I akt rentowych;
- książeczka żeglarska - k. 42-45 plik I akt rentowych;
- kwestionariusz dot. okresów składkowych - k. 2 plik KPU;

- zaświadczenie z 5.06.2001 r. - k. 2a plik KPU;

- zaświadczenie z 8.06.1994 r. - k. 8 plik KPU.

Od 1 sierpnia 2002 r. ubezpieczony podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Bezsporne, a nadto dowód: zaświadczenie - k. 7-10 plik II akt rentowych.

W okresie od września 2006 r. do 8 listopada 2006 r. M. F. podlegał dobrowolnemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z tytułu wykonywania pracy u pracodawcy zagranicznego.

Bezsporne, a nadto dowody:

- pismo ZUS z 1.03.2013 r. - k. 39 akt sprawy;

- potwierdzenie podlegania ubezpieczeniom - k. 40-41 akt sprawy.

W dniu 28 sierpnia 2006 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wystawił M. F. zaświadczenie o zastosowaniu ustawodawstwa polskiego w zakresie zabezpieczenia społecznego (znak pisma: (...)), w którym stwierdził, że do M. F. (1), z tytułu wykonywania pracy w podmiocie zagranicznym za granicą, ma zastosowanie polskie ustawodawstwo w zakresie zabezpieczenia społecznego w okresie od 1 września 2006 r. do 8 listopada 2006 r.

Dowód: zaświadczenie z 28.08.2006 r. - k. 6 akt sprawy.

W dniu 19 maja 2011 r. ubezpieczony złożył w organie rentowym wniosek o wcześniejszą emeryturę. Wniosek został przekazany do Wydziału Ewidencji E.-Rentowej W pliku akt ZUS dotyczących tego wniosku znajduje się wydruk „raport z analizy konta” ubezpieczonego, utworzony w dniu 19 maja 2011 r. przez pracownicę (...) Oddziału w S. E. P.. W raporcie tym wskazano, że na koncie ubezpieczonego jako płatnika składek w okresie rozliczeniowym od września do listopada 2006r. w październiku 1999r. składka na pierwszy filar jest różna od należnej.

Dowody:

- wniosek - k. 1-2 plik I akt rentowych;

- raport z analizy konta - k. 11 plik I akt rentowych.

### **Sąd zważył, co następuje:**

Odwołanie było całkowicie uzasadnione, a wydanie przez organ rentowy decyzji odmawiającej ubezpieczonemu prawa do świadczenia nie miało jakichkolwiek podstaw prawnych ani faktycznych.

Zgodnie z treścią przepisu art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 237 poz.1656), prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1)urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;

2)ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;

3)osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;

4)ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;

5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

W niniejszej sprawie bezspornym pozostawało, iż na dzień wydawania decyzji M. F. osiągnął wiek uprawniający go do skorzystania z prawa do emerytury pomostowej oraz że posiada wymagany powyższymi uregulowaniami udokumentowany okres pracy w warunkach szczególnych. Poza sporem było również spełnienie przez ubezpieczonego takich przesłanek nabycia prawa do emerytury pomostowej jak rozwiązanie stosunku pracy oraz brak przynależności do OFE. Sporną natomiast była kwestia posiadania przez niego wymaganego prawem minimalnego okresu ubezpieczenia społecznego ogółem. Organ rentowy na dzień wydania zaskarżonej decyzji uznał bowiem za udowodniony przez ubezpieczonego okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 24 lata, 11 miesięcy i 8 dni. Ubezpieczony zakwestionował to wyliczenie, wskazując że legitymuje się ponad 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, a organ rentowy nie wziął pod uwagę okresu podlegania przezeń dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym od 1 września 2006 r. do 8 listopada 2006 r. W toku procesu organ rentowy potwierdził podleganie ubezpieczonego ubezpieczeniom społecznym we wskazywanym przez niego okresie od 1 września 2006 r. do 8 listopada 2006 r.; mimo to nie zmienił jednak zaskarżonej decyzji, mimo że po dodaniu tego okresu do bezspornego stażu ubezpieczeniowego M. F. należało uznać, że legitymuje się on okresem składkowym i nieskładkowym przekraczającym 25 lat, a więc że spełnia wszystkie przesłanki wymagane do przyznania prawa do emerytury pomostowej.

Zgodnie z normą art. 15 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do emerytury pomostowej powstaje z dniem spełnienia warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Jak jednak wynika z treści przepisu art. 26 ust. 1 ustawy, emeryturę pomostową wypłaca się za miesiąc kalendarzowy w terminach i na zasadach przewidzianych dla wypłaty emerytur, określonych m.in. w art. 129 ustawy emerytalnej. Ten ostatni przepis stanowi zaś, iż świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Skoro więc ubezpieczony 60 lat skończył w dniu 9 lipca 2011 r., jednak wniosek o emeryturę pomostową złożył w organie rentowym dopiero w lipcu 2012 r., w oparciu o powyższe przepisy, a nadto o normę art. 477<sup>14</sup> § 2 k.p.c., Sąd zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w ten sposób, że przyznał M. F. (1) prawo do emerytury pomostowej od miesiąca złożenia wniosku, tj. od 1 lipca 2012 r.

W myśl przepisu art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 kwietnia 2009 roku, „w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego”. Przepis ten ma pełne zastosowanie w sprawie dotyczącej przyznania emerytury pomostowej z mocy odesłania zawartego w przepisie art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych.

W niniejszej sprawie, w której ubezpieczony domagał się od organu rentowego przyznania mu prawa emerytury pomostowej, a organ rentowy twierdził, że mu ona nie przysługuje, gdyż nie udowodnił on co najmniej 25 letniego okresu składkowego i nieskładkowego, należało więc ocenić, czy możliwe było przyjęcie przez Sąd, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za „niewyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji”. Należało przy tym za ową okoliczność uznać ustalenie, iż ubezpieczony legitymował się co najmniej 25 letnim ogólnym stażem ubezpieczeniowym. Nie uszło uwadze Sądu, że organ rentowy w toku postępowania stał na stanowisku, iż nie ponosi odpowiedzialności za błędne ustalenie ogólnego stażu ubezpieczeniowego M. F., gdyż o okoliczności, iż ubezpieczony podlegał dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym również w okresie od 1 września 2006 r. do 8

listopada 2006 r. organ rentowy powziął informację dopiero w toku postępowania sądowego, po zapoznaniu się z pismem ubezpieczonego z dnia 12 lutego 2013 r. Powyższe stanowisko należało uznać za całkowicie chybione.

Jak bowiem wynika z całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, organ rentowy na dzień wydania zaskarżonej decyzji dysponował wiedzą o podleganiu przez ubezpieczonego dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym w okresie od 1 września 2006 r. do 8 listopada 2006 r. W dniu 28 sierpnia 2006 r. to bowiem nikt inny tylko Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wystawił ubezpieczonemu zaświadczenie o zastosowaniu ustawodawstwa polskiego w zakresie zabezpieczenia społecznego (znak (...)), w którym stwierdził, że do M. F. (1) z tytułu wykonywania pracy w podmiocie zagranicznym za granicą ma zastosowanie polskie ustawodawstwo w zakresie zabezpieczenia społecznego w okresie od 1 września 2006 r. do 8 listopada 2006 r. Co więcej, w pliku akt ZUS dotyczących wniosku ubezpieczonego o wcześniejszą emeryturę z maja 2011 r. znajduje się wydruk „raport z analizy konta” ubezpieczonego utworzony w dniu 19 maja 2011 r. przez pracownicę (...) Oddziału w S.E. P., w którym wskazano, iż na koncie ubezpieczonego jako płatnika składek w okresie rozliczeniowym m.in. od września do listopada 2006 r. składka na pierwszy filar jest różna od należnej, co oznaczało że za niesporne uznawano, że ubezpieczony podlegał w tym czasie ubezpieczeniom społecznym. Wprawdzie wniosek o wcześniejszą emeryturę był rozpatrywany przez Wydział Ewidencji Emerytalno - Rentowej, natomiast wniosek ubezpieczonego o emeryturę pomostową został przekazany do rozpoznania do Wydziału Świadczeń Emerytalno - rentowych - 2 ZUS Oddział S., jednak okoliczność ta nie mogła wyłączyć odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. To bowiem Oddział ZUS, a nie jego wydział, funkcjonuje jako terenowa jednostka organizacyjna (organ rentowy), a ubezpieczony nie musi mieć wiedzy o braku komunikacji pomiędzy poszczególnymi wydziałami danego Oddziału ZUS. Niewątpliwie więc organ rentowy jako jednostka organizacyjna posiadał informację o skutecznym zgłoszeniu się ubezpieczonego do dobrowolnych ubezpieczeń społecznych we wskazanym wyżej okresie; co więcej istnienie tytułu ubezpieczenia dla M. F. w tym czasie sam potwierdził, wystawiając mu w dniu 28 sierpnia 2006 r. stosowne zaświadczenie. Zdaniem Sądu w takiej sytuacji koniecznym było uznanie, pracownicy ZUS popełnili błąd, polegający na przeoczeniu podlegania przez M. F. dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym w okresie od 1 września do 8 listopada 2006 r.

Nie uszło przy tym uwadze Sądu, że ubezpieczony do wniosku o emeryturę pomostową nie załączył dowodów potwierdzających fakt podlegania dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym w okresie od 1 września 2006 r. do 8 listopada 2006 r.; okres ten nie został przez niego wpisany również w kwestionariuszu dotyczącym okresów składkowych i nieskładkowych. Zdaniem Sądu okoliczność ta nie wyłącza jednak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, którą w analizowanym postępowaniu było stwierdzenie podlegania przez ubezpieczonego dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym w okresie od 1 września do 8 listopada 2006 r. Sąd zwrócił bowiem uwagę, że wprawdzie stosownie do brzmienia § 11 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe, zainteresowany zgłaszający wniosek o emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy powinien dołączyć do wniosku dokumenty stwierdzające okresy uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokość, jednak jednocześnie trzeba było odnotować, że w ust. 2 cytowanego przepisu wskazano, że dokumenty, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2 i 4, nie są wymagane, jeżeli konto ubezpieczonego zawiera dane pozwalające na ustalenie prawa i wysokości świadczenia. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynikało zaś jednoznacznie, że informacja o opłacaniu przez ubezpieczonego składek na ubezpieczenia społeczne w okresie od września do listopada 2006 r. znajdowała się na koncie ubezpieczonego jako płatnika składek, co wynika z raportu analizy konta sporządzonego w dniu 19 maja 2011 r. na potrzeby postępowania w sprawie wszczętej na wniosek ubezpieczonego o prawo do wcześniejszej emerytury, jak również z poświadczenia dla celów świadczeń emerytalno - rentowych sporządzonego w dniu 27 lutego 2013 r.

Tym samym koniecznym stało się stwierdzenie, że organ rentowy wydał błędną decyzję odmawiającą przyznania prawa do świadczenia w sytuacji, gdy możliwe było wydanie decyzji zgodnej z prawem. Powyższe oznacza, że opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność.

Wobec powyższego, z uwagi na treść przepisu art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej w zw. z art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, koniecznym stało się orzeczenie jak w punkcie II. sentencji wyroku.